

NOI MODALITĂȚI DE PREDARE A CULTURII INFORMAȚIEI ÎN CONTEXTUL PROIECTELOR INTERNAȚIONALE

NEW MODALITIES TO TEACH THE INFORMATION LITERACY
IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL PROJECTS

Ludmila RĂILEANU

Abstract: *The article reflects the importance of lifelong learning, the role of Information Literacy, such as methods and means of informational training of Balti university users.*

Key words: *Information Literature, projects, training, teaching methods, USARB Scientific Library*

Unul din factorii determinanți ai dezvoltării Societății Informaționale și a Cunoașterii, precum și a realizării prevederilor Codului Educației a Republicii Moldova privind învățarea pe tot parcursul vieții este Cultura informației. Anume aceasta este condiția cea mai importantă a profesionalismului și succesului studentului și a oricărui specialist.

În acest context, Biblioteca Științifică USARB, instituție inovatoare, suport pentru educație, cercetare și învățare continuă, se aliază tendințelor mondiale pentru acordarea serviciilor infobibliotecare modernizate, crearea spațiului informațional unic pentru mediul academic din Republica Moldova.

Biblioteca, ca parte componentă a Universității și a procesului de studiu asigură formarea competențelor informaționale ale utilizatorilor prin familiarizarea / promovarea serviciilor Bibliotecii în cadrul *Programului Noul Utilizator al Bibliotecii, Cursului Bazele Culturii informației, Zilelelor Bibliotecii și a Universității, Lunarului Licențiatului / Masterandului*, materialelor promoționale din colecția *Cultura informației*.

Bibliotecarii, în calitatea lor de cadre didactice auxiliare (Codul Educației al RM, articolul 117, punct 1, alin. d), ca membri ai comunității educaționale și specialiști în domeniul biblioteconomiei și științele informării, „folosind cunoștințele și capacitățile lor creative, posibilitățile profesionale și sprijinindu-se pe programe integrate în cursurile de instruire, trebuie să contribuie activ la procesul educațional, ajutând studenții în aspirațiile lor de acumulare și perfecționare, de cultivare a deprinderilor și abilităților, cunoștințelor și valorilor, necesare pentru a continua studiul pe parcursul întregii vieți” (*Jesus Lau. Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți*).

Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți are o bogată experiență în domeniul educației utilizatorilor săi, demonstrând-o prin diverse metode și mijloace de instruire informațională.

Rapoartele de activitate ale Bibliotecii Științifice USARB atestază, că prima metodă de instruire informațională a universitarului bălțean a fost *Cursul*

de inițiere în bibliografie ce se promovează încă din anul 1968 studenților din anul I de studii în volum de 6 ore (4 ore teoretice și 2 ore practice) și *Bibliografia ramurală*, pentru studenții din anul II –III, în volum de 4 ore (2 ore teoretice și 2 ore practice), ambele fiind cursuri opționale.

Evoluția acestui curs ne confirmă, că pe parcursul acestor 48 de ani, managerii instituției bibliotecare de comun acord cu cadrele didactice au depus eforturi considerabile și au manifestat insistență în vederea promovării ideii Culturii informației.

În anul 2003 – Cursul Bazele Culturii informației este implementat în baza curriculumului recomandat prin hotărârea nr. 1/9 din 8.11.2002 Colegiul Ministerului Educației (Buletin informativ / Ministerul Educației al Republica Moldova.- nr. 3.- P. 115-120). Cultura informației este integrată în conținutul, structura și ordinea consecutivă a curriculumului național. A fost aprobat cursul respectiv în volum de 30 de ore (16 ore - în semestrul I, 14 ore, anul II- IV) în cadrul cursului de Informatică aplicată (62 ore) (Buletinul Rectoratului, 2003, nr. 1, iunie-august, p. 4).

În anul 2007 - Cursul Bazele Culturii Informaționale este reorganizat în Modulul 1, parte componentă a disciplinei Tehnologii informaționale și comunicaționale (TIC), Catedra Electronică și Informatică, alcătuit din 8 module (Conceptele de bază ale Tehnologiei Informației și Sistemului de calcul; Sisteme de operare; Procesarea textelor; Baze de date; Calcul tabelar; Prezentări; Internet și poșta electronică - 60 ore, 5 credite). A fost elaborat și editat manualul Bazele Culturii Informaționale și respectiv Curriculumul cursului universitar Tehnologii informaționale și comunicaționale.

Începând cu anul 2012 toată responsabilitatea în promovarea disciplinei Bazele Culturii Informației i-a revenit Bibliotecii Științifice, care raportează realizarea disciplinei Prorectorului pentru activitatea didactică.

Anul 2016 aduce noi reorganizări în promovarea disciplinei Bazele culturii informației, Biblioteca Științifică USARB, fiind implicată în 3 Proiecte internaționale:

- **MISISQ - TEMPUS - Modern Information Service for Improvement Study Quality - Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor - (2013-2016)**
- **ERASMUS + (Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor, (2015 -2018);**
- **Modernizarea serviciilor bibliotecilor universitare din Moldova (Parteneriatul dintre Norvegia și Moldova) (2016 -2019);**

În acest context, bibliotecarii universitari bălțeni sunt implicați într-un șir de activități. În data de 9 – 16 martie, 2016 are loc sesiunea de training privind WP3 Cultura informației, în cadrul **Proiectului MISISQ Servicii Informaționale Moderne pentru Îmbunătățirea Calității Studiilor, desfășurat în România, Cluj-Napoca, la Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu”**, echipa de participanți ai proiectului, fiind colaboratorii BȘ USARB.

În data de 4-5 aprilie 2016, la Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, are loc **Trainingul ESP English for Specific Purposes - Engleză pentru scopuri specifice**, din cadrul **Proiectului ERASMUS+**

(Servicii de suport pentru rețeaua de biblioteci: modernizarea bibliotecilor în Armenia, Moldova și Belarus prin dezvoltarea personalului bibliotecar și reformarea bibliotecilor (2015 -2018) - având drept scop sporirea cunoștințelor și abilităților profesionale ale colaboratorilor BȘ USARB. Programul a inclus 5 Module: *Engleza pentru scopuri specifice (biblioteci, terminologie de bibliotecă și acces la bibliotecă)*; *Abilități de marketing pentru bibliotecari - teorie și practică, crearea strategiilor de sensibilizare pentru toți studenții și utilizatorii bibliotecii, inclusiv a persoanelor cu necesități specifice*; *Managementul esențial și formarea aptitudinilor pentru bibliotecari, precum standardele internaționale de IFLA, ISO, Biblioteca Congresului, NISO*; *Informații și cultivarea aptitudinilor de cercetare a utilizatorilor.*

Iar în data de 1 iunie, la Biblioteca Științifică USARB are loc inaugurarea Campaniei de formarea formatorilor privind Cultura informației din cadrul proiectului **WP3 Cultura informației MISISQ**, la care au participat bibliotecarii, inclusiv responsabili - asistenții universitari care promovează cursul Bazele culturii informației.

No. ordine	Activități	Data	Responsabil	Locul	Grup țintă
1.	Conferința de deschidere a campaniei de formare a formatorilor privind cultura informației. Scopul este de a prezenta proiectul și de a stabili obiectivele și sarcinile principale ale campaniei. Activități: - prezentarea proiectului și a activităților planificate; - stabilirea obiectivelor și sarcinilor principale ale campaniei; - stabilirea termenilor de referință și a responsabilităților; - stabilirea modului de comunicare și de raportare; - stabilirea modului de evaluare a activităților.	01.06.2016	Prof. univ. dr. Irina Stancu	Centrală USARB	Bibliotecarii responsabili de activități de formare a formatorilor
2.	Încheierea campaniei de formare a formatorilor privind cultura informației. Scopul este de a prezenta proiectul și de a stabili obiectivele și sarcinile principale ale campaniei. Activități: - prezentarea proiectului și a activităților planificate; - stabilirea obiectivelor și sarcinilor principale ale campaniei; - stabilirea termenilor de referință și a responsabilităților; - stabilirea modului de comunicare și de raportare; - stabilirea modului de evaluare a activităților.	01.06.2016	Prof. univ. dr. Irina Stancu	Centrală USARB	Bibliotecarii responsabili de activități de formare a formatorilor

În decurs de două săptămâni, în cadrul **Campaniei de formare a formatorilor privind Cultura Informației**, proiectul MODERN INFORMATION SERVICES FOR IMPROVEMENT STUDY QUALITY (MISISQ), modulul WP3 Cultura informației, bibliotecarii Bibliotecii Științifice au participat la acțiunile de instruire pe subiectele:

- *Realizarea unei strategii de căutare în baze de date la care este abonată USARB: câmpuri de căutare, utilizarea cuvintelor cheie, tezaurelor, filtre, operatori logici, gestiunea rezultatelor;*

- *Resurse informaționale on-line: Regăsirea informațiilor pe Internet – motoare de căutare, portaluri, directoare, baze de date, rețele sociale, rețele profesionale / de cercetare;*
- *Evaluarea rezultatelor și performanței în cercetare. Factorul de impact. Elemente de scientometrie, baze de date scientometrice (Web of Science, Journal Citation Report, Scopus). Exerciții practice în Google Scholar, Publish or Perish;*
- *Procesul de citare și prezentare a referințelor: folosirea standardelor de citare și de scriere a referințelor bibliografice, Metode de evitare a plagiatului. Folosirea unui software de depistare a plagiatului;*
- *Softuri personale de gestiune a informației, exercitii practice cu EndNote;*
- *Gestionarea referințelor cu Zotero, exerciții practice;*
- *Managementul datelor de cercetare – standardele europene. OpenAIRE - Platformă de coordonare pentru infrastructura electronică a cunoștințelor umane & tehnice din Europa.*

Participarea în aceste proiecte a contribuit și contribuie în continuare la dezvoltarea bibliotecii inovatoare ca suport pentru educație, cercetare și învățare continuă, conectarea instituției la tendințele europene pentru acordarea serviciilor infobibliotecare modernizate, crearea spațiului informațional unic pentru mediul academic din RM. Cunoștințele acumulate ne-au servit drept tutoriale în modelarea suportului didactic pentru anul de învățământ 2016-2017, prin determinarea temelor și actualizarea conținutului modulelor cursului Bazele Culturii informației în conformitate cu standardele internaționale și punerea în aplicare a tehnologiilor moderne de gestionare a informației în baza materialelor însușite în cadrul Trainingului WP3 Cultura informației din cadrul Proiectului, instruirea bibliotecarilor-formatori privind aplicarea modelelor de

căutare, selectare, localizare, utilizare și evaluare a informației.

La fel, au fost redactate **Curriculumul și Fișa unității** de curs Bazele culturii informației, 2016 – 2017, redactat **Testul de evaluare a cunoștințelor, Dovezi de lucru individual al studenților**, fiind aprobate în cadrul Consiliului Administrativ al BȘ USARB, Procesul verbal nr. 7 din 06.09. 2016. S-au completat formele pentru **Calculul volumului sarcinei didactice și Repartizarea normei didactice la catedra BȘ USARB**, disciplina Bazele Culturii Informației, a fost pregătit **Portofoliul Bazele Culturii Informației** pentru toate facultățile USARB, care a inclus următoarele:

1. Curriculumul unității de curs Bazele Culturii informației (varianta tipărită / CD)
2. Fișa unității de curs Bazele Culturii informației (varianta tipărită / CD)
3. Modulele unității de curs Bazele Culturii informației (varianta CD)
4. Teste de evaluare curentă (varianta tipărită / varianta CD)
5. Test de evaluare finală (varianta tipărită / varianta CD)
6. Dovezi de lucru individual al studenților la unitatea de curs Bazele Culturii informației (varianta tipărită)

Pag. 104

Calculul volumului sarcinei didactice la catedra Biblioteca Științifică a Universității de Științe "Alexu Russo", disciplina Bazele culturii informației																															
Anul universitar 2016-2017																															
Nr	Denumirea de curs	Nomenclatură	Cursurile din curs	Curs						Seminare						Laborator / practică						Cercetare științifică / proiecte de curs	Exam.	Credite	Cursurile de pregătire	Practica	Sarcinile de lucru	Cunoștințe / Inform. / competențe	Total		
				plan	realizat	plan	realizat	plan	realizat	plan	realizat	plan	realizat	plan	realizat	plan	realizat														
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29			
CICLUL I Învățământ cu frecvență																															
FACULTATE DE Drept și Științe Sociale																															
ANUL I																															
GRUPA DRPT																															
Bazele culturii informației					14																										16
Total DRPT				14																										16	
GRUPA DRPT																															
Bazele culturii informației					15																									18	
Total DRPT				15																										18	
GRUPA APTIC/ASISU																															
Bazele culturii informației					11																									12	
Total APTIC/ASISU				11																										12	
FACULTATE LITERE																															
GRUPA RETIZRE TICRE TICU																															
Bazele culturii informației					11																									12	
Total RETIZRE TICRE TICU				11																										12	

Disciplina „Bazele Culturii informației” este promovată studenților din anul I de la toate facultățile (la secția zi și cu frecvență redusă); este inclusă în toate planurile de învățământ în volum de 30 ore (la învățământul cu frecvență la zi – 10 ore de contact direct și 20 ore pentru lucrul individual: la învățământul cu frecvență redusă – 6 ore de contact direct și 24 ore pentru lucrul individual). Responsabil de promovarea disciplinei este directorul Bibliotecii Științifice, Elena Harconița. În conformitate cu Planul – cadru pentru studii superioare (ciclul I - Licență, ciclul II - Master, studii integrate, ciclul III – Doctorat), aprobat prin Ordinul ME nr. 1045 din 29 octombrie 2015 și hotărârea Senatului USARB din 22 iunie 2016, proces-verbal nr. 17, în toate planurile de învățământ pentru programe de studii superioare de licență, la anul I de studii este inclusă unitatea de curs Bazele Culturii Informației ca componentă de formare a abilităților și competențelor generale, în volum de 30 de ore (1 credit) și evaluată prin calificativul admis/respins. Coordonator al cursului este desemnată Ludmila Răileanu, șef serviciu Comunicarea Colecțiilor și Centru de Cultura Informației.

Anual se promovează peste 300 de ore a câte 10 ore la secția zi și câte 6 ore – frecvență redusă. Norma didactică se calculează pentru bibliotecarii-asistenți universitari, în dependență de numărul de ore prevăzut pentru fiecare temă.

Orarul promovării cursului Bazele Culturii informației se stabilește de comun acord cu prodecanii și metodiștii de la secția cu frecvență redusă de la toate facultățile, fiind plasat pe pagina web a Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți, <http://orar.usarb.md/OrarGrupe.aspx> și în format tipărit, expus pe panoul din hol al BȘ USARB.

ORARUL CURSURILOR
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Grupa	Profesor	Audierii	Orar	Curs
AGUTZ	AGUTZ		8:00	Limba engleză I
AGUTZ	AGUTZ		9:30	lec. univ. Corcoșel V [sh. 2] aud. 413
AGUTZ	AGUTZ		9:40	Teoria generală a dreptului
AGUTZ	AGUTZ		11:30	conf. univ. de Științe E. de. conf. univ. aud. 559
Miercuri			11:30	Drept constituțional și instituții politice
			13:00	lec. univ. Krușki M. lec. univ. aud. 559
			13:10	Bazele culturii informației
			14:40	L. Răileanu aud. Biblioteca - Oficial de referință
			14:50	
			16:20	
			16:30	
			18:00	
			18:10	
			19:40	
			19:50	
			21:20	

ORARUL CURSURILOR
Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți

Grupa	Profesor	Audierii	Orar	Curs
AGUTZ	AGUTZ		8:00	Bazele culturii informației
AGUTZ	AGUTZ		9:30	L. Răileanu aud. Biblioteca
AGUTZ	AGUTZ		9:40	Matematica aplicată
AGUTZ	AGUTZ		11:10	Prof. univ. E. aud. -
Miercuri			11:30	
			13:10	Limba engleză I
			14:40	lec. univ. Ștețan S. [sh. 2] aud. 101
				Limba engleză I
				lec. univ. M. Ștețan [sh. 2] aud. 583
				Limba engleză I
				lec. univ. S. Păun [sh. 2] aud. 508
				Limba engleză I
				lec. univ. A. Cerința [sh. 1] aud. 445
				Limba engleză I
				lec. univ. O. Nenciuța [sh. 4] aud. 316
			14:50	
			16:20	
			16:30	
			18:00	
			18:10	
			19:40	
			19:50	
			21:20	

Evaluarea cunoștințelor se realizează atât în cadrul fiecărei ore, în dependență de materialul predat, precum și prin evaluarea sumativă la finele cursului prin intermediul unui test (colocviu). Borderourile, carnetele de student cu rezultatele evaluării se completează, se semnează de către bibliotecarul responsabil de promovarea cursului și se prezintă decanatelor imediat după verificarea testelor.

În concluzie, aș dori să menționez că, Cultura informației este o cerință fundamentală în procesul de studiu și cercetare, astfel, bibliotecarii, ca membri ai comunității educaționale, trebuie să utilizeze capacitățile lor creative și posibilitățile profesionale, contribuind activ la desfășurarea procesului educațional, ajutând studenții în dezvoltarea competențelor informaționale, formarea unui stil de gândire critică, adecvat cerințelor societății informaționale, exprimat prin capacitatea de analiză a mediului informațional, adaptarea la mediul tehnologic performant prin utilizarea instrumentelor, resurselor de la distanță, acces deschis, obținerea abilităților necesare pentru formarea specialiștilor de înaltă calificare.

Referințe bibliografice:

1. *Biblioteca Științifică*. Raport de activitate 1990-2016. Coord. E. Harconița [et al.]. Bălți, 1991-2016.
2. ERICH, Agnes, Popescu, Cristina. Cultura informației – o nouă abordare în sprijinul dezvoltării abilităților didactice. In: *Studii de Biblioteconomie și Știința Informării*, 2012, nr 16, pp. 126 -132.
3. HARCONIȚA, Elena, RĂILEANU, Ludmila. Metode și mijloace de instruire informațională în universitarul bălțean (1968 - 2013) : studiu istoric. In: *Colloquia Bibliothecariorum IN MEMORIAM FAINA TLEHUCI*, ed. a 2-a. Bălți, 2014, pp. 111-117.
4. LAU, Jesus. *Linii directoare privind cultura informației și instruirea de-a lungul întregii vieți*. Trad. Nelly ȚURCAN [et al]. Ch. : Gunivas, 2010. 64 p. : fig. ISBN 978-9975-4070-2-1.